

N:o 55.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 23 April 1881.
— — — — Andra Kammaren den 25 — —

Riksdagens underdåniga skrifvelse, om ändring i gällande bestämmelser rörande ersättning till vittnen i brottmål.

(Sammansatta Stats- och Lag-Utskottets Utlåtande N:o 2).

S. A. K.

Inom Riksdagen har föreslagits, att Riksdagen måtte för sin del besluta, bland annat, att, med upphäfvande af Kongl. Kungörelsen den 9 September 1873, en författning skulle utfärdas, hvarigenom stadgades att den som allmän åklagare, å tjenstens vägnar, åberopat till vittne i brottmål, der brottet vore af den beskaffenhet att det kunde af åklagare utan angifvelse af målsegande åtalas, och som sig inställt vid domstol, borde, derest vittnet det äskade och domaren pröfvade sådant skäligt, tilläggas ersättning af allmänna medel för dess resekostnad och uppehälle med högst 1 krona 50 öre för hvarje dag, som i och för resan samt vistandet vid domstolen erfordrades, samt skjutspenningar för en häst fram och åter.

Hvad först angår förslaget om höjning af den ifrågavarande trakta-
mentsersättningen, har Riksdagen visserligen icke förbisett, att det är en hvarje samhällsmedlem åliggande skyldighet att i hvad på honom ankommer bidra till rättstillståndets uppehållande, äfven om dermed är för-
enad någon personlig uppoffring; men å andra sidan har dock icke synts kunna förnekas, att det belopp af högst 50 öre, hvartill dagtraktamentet

för vittnen i brottmål för närvarande är bestämdt, icke står i skäligen förhållande till den uppoffring, vittne kan få vidkännas för sin inställelse vid domstolen. Vid sådant förhållande och då det måste vara angeläget att förekomma, det icke en eller annan till följd af den ringa ersättningen söker undandraga sig att meddela upplysningar, hvilka för åstadkommande af bevisning kunna vara af vigt, samt härvid derjemte bör uppmärksammas, att de personer, hvilka i brottmål åberopas såsom vittnen, oftast tillhöra de mindre bemedlade klasserna, har Riksdagen icke tvekat att biträda förslaget i denna del, helst den omständighet, att ersättningen alltid skulle vara beroende af domarens pröfning, har ansetts kunna innebära tillräcklig säkerhet mot sådant missbruk, att någon, för att komma i åtnjutande af den förväntade godtgörelsen, skulle genom föregifvande af större kunskap om saken, än han verkligen eger, låta åberopa sig såsom vittne i mål, der han ej har någon upplysning af vigt att meddela.

Vidkommande härefter förslaget om borttagande af den såsom vilkor för ifrågavarande ersättningsskyldighet nu gällande bestämmelse, att vittnets hemvist skall vara beläget på minst en mils afstånd från domstolen, har, i fråga om ersättningen för uppehållet, jemväl detta förslag syntes böra vinna bifall. Ofta kan nemligen ett vittne, ehuru boende i domstolens omedelbara närhet, få tillsätta större delen af en dag för vittnesberättelsens afläggande, och i dylikt fall lär det ej vara med billighet och rättvisa förenligt, att icke någon godtgörelse beredes, utan torde, derest domaren pröfvar sådant skäligen, vittnet böra åtnjuta ersättning, lämpad efter den arbetstid, hvaraf det i och för sin inställelse vid domstolen gått förlustigt.

I fråga åter om godtgörelse för resekostnaden har Riksdagen ansett någon bestämmelse i afseende å afståndet böra bibehållas, helst vittnet eljest kunde besvara domstolen med pröfning af ersättningsanspråk, huru ringa afståndet än vore; men Riksdagen har funnit det minsta afstånd, som skulle berättiga till ersättning, böra fastställas till en half mil. Derjemte har Riksdagen ansett, att, i sammanhang med nu ifrågasatta betydliga höjning af dagtraktamentets belopp samt berörda nedsättning i fråga om afståndet såsom vilkor för resekostnadsersättning föreskrift bör meddelas derom, att denna ersättning skall beräknas efter afgiften för billigaste plats å jernväg eller ångbåt, derest färden till och från den ort, der domstolens förhandlingar ega rum, kan med dylik lägenhet företagas.

På grund af hvad sålunda anförts har Riksdagen för sin del beslutit en författning, hvarigenom, med upphäfvande af Kongl. kungörelsen den 9 September 1873, förordnas:

Hvad lagen stadgar i 17 kap. 5 § Rättegångsbalken, att den, som vittne påkallat, skall betala dess resekostnad och taring, bör äfven tillämpas i brottmål, som af allmän åklagare anhängiggöras eller utföras, der brottet är af den beskaffenhet, att det kan af honom åtalas utan angivelse af målsegrande, så att den, som allmän åklagare å tienstens vägnar åberopat till vittne i dylikt mål och som inställt sig vid domstolen, eger, så framt vittnet det äskar och domaren pröfvar sådant skäligt, att, i de händelser, då den tilltalade antingen icke kan till ansvar dömas eller ock sakfällas, men saknar tillgång att ersättningen utgifva, af allmänna medel åtnjuta ej mindre ersättning för vittnets uppehälle med högst 1 krona 50 öre för hvarje dag, som i och för resan samt vistandet vid domstolen erfordras, än äfven, derest vittnets hemvist är beläget på minst en half mils afstånd från det ställe, der domstolen sammanträder, godtgörelse för resekostnaden med skjutspenningar för en häst fram och åter, eller, der jernvägs- eller ångbåtslägenhet kan för resan eller någon del deraf begagnas, med afgift för billigaste plats å jernväg eller å ångbåt. Varder den tilltalade frikänd och finnes åtalet vara utan skäl anstaldt, åligge nämnda ersättningsskyldighet åklagaren.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 25 April 1881.
